

IICEC hakkında

Küresel enerjinin buluşma noktası ve enerji politikalarına yön veren "Kutup Yıldızı" olarak tanımlanan Sabancı Üniversitesi İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi (IICEC), enerji ve iklim konularında nesnel ve geleceğe dönük nitelikli ekonomi-politik çalışmalar

yapmak üzere kurulmuş, bağımsız bir araştırma ve politika merkezidir. IICEC, çalışmalarıyla, enerji alanında bölge ve dünya için sürdürülebilir bir geleceğe yönelik çözümlerin geliştirilmesine yardımcı olmayı hedeflemektedir. Bölgedeki ve dünyadaki hükümetlerle, sanayi ortaklarıyla,

uluslararası örgütlerle, üniversitelerle, düşünce kuruluşlarıyla ve diğer araştırma kurumlarıyla işbirliği yapan IICEC'in faaliyetleri arasında, karar verici mercileri, sektörü, akademisyenleri ve kanaat önderlerini önemli enerji sorunları konusunda bilgilendirmek ve paydaşlarına ve

kamuoyuna doğru ve nesnel analizler sunmak yer almaktadır. Eşbaşkanlığı EnerjiSA ve Alstom tarafından üstlenilen IICEC, Akenerji, Ciner, Eren Holding, GE, Genel Enerji, Siemens, Shell ve Zorlu Enerji Grubu tarafından desteklenmektedir.

KİMLER KATILDI?

Polonya Çevre Bakanı Maciej H. Grabowski, Japonya Başbakanı Baş Danışmanı Eiichi Hasegawa, Amerika Birleşik Devletleri Enerji Bakanı Baş Danışmanı Melanie Kenderdine, Siemens AG CEO Joe Kaeser

GDF SUEZ CEO Gérard Mestrallet, E.ON SE CEO Dr. Johannes Teysen, BP Başkan Yardımcısı Dev Sanyal, Shell Başkan Yardımcısı Brian Davis

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başekonomisti Dr. Fatih Birol, Devlet kurum ve kuruluşları, önde gelen sanayi kurum ve kuruluşları, üniversiteler, politika merkezleri ve düşünce kuruluşlarının temsilcileri

ENERJİ GÜVENLİĞİ

Sabancı Üniversitesi

IICEC SABANCI UNIVERSITY İSTANBUL INTERNATIONAL CENTER FOR ENERGY AND CLIMATE

UYARISI

Sabancı Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı, Rusya ve Ukrayna'da son zamanlarda meydana gelen gelişmelerin, enerji güvenliği konusunun ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gösterdiğini vurgulayarak, "Son gelişmeler, Türkiye'nin komşuları, küresel stratejik müttefikleri ve ortakları açısından önemini bir kez daha teyit etti" dedi.

DÜNYA enerji sektörüne yön verenleri, Sabancı Üniversitesi İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi'nin (IICEC) düzenlediği 5. Enerji Forumu buluşturdu. Sabancı Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı, bölgede yaşanan gelişmelerin enerji güvenliği konusunun önemini bir kez daha ortaya koyduğunu söyleyerek, "Son gelişmeler Türkiye'nin bölgesel ve küresel enerji güvenliğine ne şekilde ek katkıda bulunabileceğini göstererek, Türkiye'nin komşuları, küresel stratejik müttefikleri ve ortakları açısından önemini bir kez daha teyit etti" dedi.

TALEP İKİ KATINA ÇIKACAK

IICEC tarafından gerçekleştirilen Uluslararası Enerji Forumu'nun beşincisi, dünyanın farklı coğrafyalarındaki enerji kaynaklarının bugünü ve geleceğiyle tartışıldığı bir platform yarattı. Güler Sabancı ve IICEC Yönlendirme Kurulu Fahri Başkanı Dr. Fatih Birol'un ev sahipliğinde 13 Haziran'da Conrad Hotel İstanbul'da gerçekleştirilen konferansa iletildiği mesajda Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, şunları kaydetti:

"Türkiye'nin enerji talebinin 2023 yılında bugünkü değerinin iki katına çıkması beklenmektedir. Bu gerçekten hareketle hazırlanan Türkiye'nin çok boyutlu enerji stratejisi, enerji kaynaklarının ve güzergâhlarının çeşitlendirilmesini, yerli, yenilenebilir ve nükleer enerji kaynaklarının kullanımını desteklemeyi, ayrıca enerji verimliliğini artırmayı öngörmektedir. Orta Doğu, Rusya, Kafkasya, Orta Asya ve OPEC merkezli enerji üretiminin seyri, Irak gibi küresel enerji dengelerini etkileme potansiyeli bulunan aktörlerin yükselişi, Latin Amerika, Meksika, Çin ve Avustralya'da devasa rezervler bulunduğu tahmin edilen 'kaya gazı' çıkartma teknolojisinin nasıl gelişip yaygınlaşacağı gibi faktörlerin tüm bu gelişmelerin arada değerlendirilmesi, bütüncül bir enerji güvenliği tartışması bakımından elzemdir."

13 ÜLKE KADAR KURULU GÜÇ

Konferansta konuşan Enerji Bakanı Taner Yıldız ise Avrupa'nın ekşi büyümesine karşın Türkiye'nin 12 yıldır ciddi performans gösterdiğini belirterek, "Ülkemizdeki

enerji arz güvenliğiyle ilgili sıkıntı yok. 2013'te 7 bin megavatın (MW) üzerinde kurulu güç devreye alındı, 13 ülkenin toplam kurulu gücüne denk geliyor" dedi. Güler Sabancı da Türkiye'nin bölgesel ve küresel enerjideki rolünün arttığına ve İstanbul'un küresel enerjinin birleştiği noktada yer aldığına vurgu yaparak, "Beş yıl önce IICEC'i kurmaya karar verdiğimizde, bölgesel ve küresel olarak enerji açısından daha iyi bir gelecek için enerji ve iklimle ilgili stratejilere katkıda bulunacak, küresel olarak tanınan bir merkez hayal etmiştik. IICEC tarafından gerçekleştirilen bu üst düzey Hükümet, Sanayi ve Akademi Forumu, Türkiye'de ve bölgede enerji sektörü açısından benzersiz bir etkinliktir. IICEC'in büyüyen etki alanı ve entelektüel liderliğiyle 'Kutup Yıldızı' rolünün sürekli artış göstereceğine eminim" dedi. Türkiye'nin enerji talebindeki artış hızı konusunda ise Sabancı, "Türkiye enerji sektörü, tüm segmentlerinde zamanında ve yeterli yatırımlara ihtiyaç duymaktadır. Enerji sektörünün aktörleri olarak son derece hassas olmalıyız" değerlendirmesini yaptı.

Yön verenler İstanbul'da buluştu

HÜKÜMETLERİN ve enerji sektörünün paydaşlarını İstanbul'da buluşturan IICEC 5. Uluslararası Enerji Forumu'nda son siyasi gelişmelerle birlikte Avrupa, Türkiye ve Ortadoğu'daki petrol, doğalgaz ve elektrik yatırımlarının geleceği üzerinde duruldu. Irak, Suudi Arabistan ve İran'daki siyasi durumun petrol ve doğalgaz yatırımlarına, küresel dengelere etkisi üzerinde tartışıldı. Ortadoğu'daki kağıt verici gelişmeler ve bunların küresel enerji piyasasındaki yansımaları da enerji paydaşlarının konuştuğu öncelikli maddeler arasında yer aldı.

IICEC 5. Uluslararası Enerji Forumu'ndan kısa kısa...

Maciej H. Grabowski

Çevre Bakanı, Polonya: "İklim değişikliği birtakım adaptasyon ve işlem süreçleri gerektiriyor. Ocak ayında Avrupa Komisyonu sera gazlarıyla ilgili bir karar aldı. AB, bundan iki hafta önce yeni bir iklim ve enerji paketi yayınladı. Ancak buradaki tespitler çok iyimser değil. Sistem giderek entegre bir hal almaya devam ediyor. Avrupa'da enerji ve rekabet bütünlüğü uygulamamız gerekiyor. Avrupa'da ithalata bağlılık oranı artmış durumda. Avrupa enerji ithalatına dayalı bir birlik oldu. Örneğin sera gazını yüzde 40 oranında azaltırsak bu bağlılık oranı da azalacaktır. Petrol ve doğalgaz kategorisinde de bir çeşitlendirme gerekiyor. Ayrıca enerji verimliliği de önemli."

Eiichi Hasegawa

Japonya Başbakanı Başdanışmanı: "Şu anda dünyada olup bitenlerle ilgili olarak, bir tuzak mı yoksa hediye mi diye soracağım. Özellikle Amerika'da kaya gazının üretilmeye başlanması söz konusu oldu ve 2005-2013 arasında baktığımızda, petrol üretiminde yüzde 44 oranında bir artış var. Son dönemde Rusya ve Çin arasındaki doğalgaz müzakerelerinin tamamlandığını görüyoruz, böylece Doğu Sibirya'daki gaz Çin'e satılıyor olacak. Petrolün fiyatlarının artmaya başladığı bundan bir on yıl önceki döneme bakarsak, 2005'ten bugüne, 2005-2008 döneminde, fosil kaynaklı yakıtların fiyatlarının global ekonomiden çok etkilendiğini biliyoruz. Çin ve ABD global petrol tüketiminin %32'sini gerçekleştiriyorlar, doğalgazın %26, kömürün %62'sini gerçekleştiriyorlar. Verimliliği iyileştirirlerse etkisi çok büyük olacaktır. Hem piyasaların stabilize etmek anlamında, hem de emisyonları azaltmak anlamında."

Melanie Kenderdine

ABD Enerji Bakanı Başdanışmanı: "ABD olarak kömürden vazgeçerek, doğalgazı kullanmamız emisyonlarımızı büyük oranda azalttı. Ayrıca bir Temiz Hava Kanunu düzenlemesi var. Bu yasal düzenleme, istediklerimizi gerçekleştirmek için büyük olanaklar sağlayacak. Bu yılın ocak ayında Başkan Obama bir enerji değerlendirmesi istedi. Bu yıl sadece iletim ve dağıtım yok, doğalgaz, petrol ve likit altyapıları da var. ABD'de şunu görüyoruz. Elektrik talebi ya aynı kalıyor ya da düşüyor. Biz şimdi doğalgaz ve elektriğin birbirine bağlantısını inceliyoruz."

Joe Kaeser

Siemens AG, CEO: "Mevcut ortama bakarsanız, Türkiye'nin nüfusu 80 milyon olacak diyelim, enerji her zaman

taleple ortaya çıkar, talep de insan demek, demografi çok önemli, sanayileşme çok önemli. Nükleer enerji, gaz türbinleri, şimdi de yenilenebilirler. Özellikle daha çok rüzgar, daha az güneş olmak üzere, çok geniş kapsamlı bir politika yürütüyorsunuz. Ama sübvansiyona dayalı yatırım yapmamak lazım, bu yapılsa orada sermaye harcamalarını yapmanın işi çok zor olur."

Dr. Johannes Teysen

E.ON SE CEO: "Unutulmaması gereken şey şu, Amerika ve Avrupa'daki fiyat farkları enerjide önemli bir faktör. Bunun en önemli sebebi vergi. Enerji politikalarıyla ilgili yok, tamamen vergiyle ilgili. İlk yapılması gereken şey vergiyi azaltmak, zamanında biz bunu yaptık, iş gücü maliyetini azalttık. Doğalgaz çözümü bütün içinde olmalı ama kendimize çekti düzen verip enerji politikası oluşturup düşük karbonlu kalmamız lazım, sonra arz konusuna bakmamız lazım."

Gerard Mestrallet

GDF SUEZ CEO: "Avrupa'da elektrik sektöründe yolunda gitmeyen şeyler var: Birincisi fiyatta rekabet, ikincisi iklim değişikliği, üçüncüsü güvenlik. Avrupa'da elektrik kesintisi riski hiç olmadığı kadar fazla. Belçika'da hükümet, nükleerden çıkma kararı aldı. Ancak ben Türkiye'de nükleer enerjiyi iyi bir seçim olarak görüyorum. Türkiye, enerjide bütün nükleer enerjiyle tamamlanabilir."

Dev Sanyal

BP Başkan Yardımcısı: "Enerjiden elde edilen gelirler ne şekilde yönetilebilir ki getiri elde edilsin? Biz bu noktada olaya uzun vadeli bakıyoruz. Yatırımlarımızı uz vadeye yayıyoruz. Dünya Bankası ve IFC'nin (Uluslararası Finans Kurumu) da bu konuda aktif bir rol oynadığını düşünüyoruz."

Brian Davis

Shell Başkan Yardımcısı: "Özel sektörün geleceği belirlemesi gerektiğini düşünüyorum. Bizim vereceğimiz kararlar önümüzdeki 20-25 yılı etkileyebilir."

Dimitris Tsitsiragos

Dünya Bankası Uluslararası Finans Kurumu Başkan Yardımcısı: "2008 krizi nedeniyle arz-talep konusunda değişiklikler var. Sübvansiyon meselesinin önemli olduğunu görüyorum. Bu durum gelişmekte olan ülkeleri etkileyecektir."

Walter Steinmann

Direktör-İsviçre Federal Enerji Ofisi: "Avrupa'daki elektrik sektörü İsviçre'deki şebekeye bağlantılı, biz de Avrupa'daki gelişmeleri

takeip ediyoruz tabii ki. Ekonomik olarak zor bir durum olduğu aşıkır. Talep çok yüksek değil, fiyatlar düşük ve 2020 hedeflerine odaklanıyoruz."

Selahattin Hakman

IICEC Danışma Kurulu Üyesi "Doğalgazda düşük fiyatlara erişilebilir için rekabet yaratmamız gerekir. Ülkelerin kendi kaynakları söz konusu olduğunda, enerji ikileminden çıkabilmek anlamında bütün boyutları ele alırken, bu karşılaştığımız üç boyutlu zorlukta, enerji verimliliği çok önemli."

Adil Tekin

Alstom Türkiye Başkanı: "2000'in başında 8 GW'lık bir linyet potansiyelimiz vardı. Bugün bu rakam sadece 10 GW'a ulaştı. Bu çok az bir ilerleme. Ancak verimlilik olarak geliştiğimizi söyleyebiliriz."

Canan Özsoy

General Electric Türkiye Başkanı: "Bölgeye ve Türkiye'ye baktığımızda 3 temel alan görüyoruz. Türkiye bir merkez ve hub konumunda bulunuyor. Birtakım projelerle bölgeyi iyileştirebiliriz. Suyumuzdan, güneşimizden yararlanmamız lazım. Enerji verimliliği Türkiye için oldukça önemli bir konu. Örneğin, sokak ışıklarının 400 milyon dolar zarar etmemize sebep oluyor. Eğer bunları LED'e dönüştürürsek %50 tasarruf yapabileceğiz."

Mehmet Sepil

Genel Enerji Başkanı: "Türkiye, eğer gazını İsrail veya Güney Kıbrıs'tan alacaksa bu daha ucuz olacaktır. En azından birkaç yıl boyunca ucuz olacağı kesindir. Örneğin; Azerbaycan gazı şimdikiğe göre 3-4 yıl önce daha ucuzdu."

Sinan Ak

Zorlu Enerji Grubu Genel Müdürü: "Çeşitlendirme olursa fiyatların düşeceğine inanıyorum. %20 ile %30 civarında daha ucuz gaz gerekiyor. Bu olursa doğalgazla çalışan elektrik tesisleri kurulabilir. Doğalgaz fiyatının 250 doların altına düşmesi gerekiyor. Kömür fiyatları düşük, doğalgaz fiyatları yüksek. Biz bu sebeple doğalgazla çalışan bir tesisimizi kapatmak zorunda kaldık."

Ahmet Ümit

Danışman Akenerji Genel Müdürü: "Türkiye için gaz tarafından sübvansiyonlu bir ortam görüyoruz. İthal edilen gaz %20 daha ucuza satılıyor. Bunu bir şekilde hükümet ucuza satıyor. Öngörülerin daha uzun vadeli olması gerekli. Yatırımlarımızı buna göre yapıyoruz. Kur önemli, çünkü dolar bazında borçlanıyoruz. %70 ile %80 ithal ekipmanla yatırım yapıyoruz."